

Warszawa, 02 - 02 - 2022

Dr hab. Jan Łaszczyk prof. APS
Zakład Metodologii i Pedagogiki Twórczości
Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej

Recenzja osiągnięć naukowych Victorii Dykhty-Kirff

w związku z ubieganiem się o uznanie ukraińskiego stopnia kandydata nauk pedagogicznych za równoważny z polskim stopniem doktora nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika

1. Charakterystyka przedłożonej dokumentacji

Victoria Dykhta-Kirff przedstawiła wymaganą w postępowaniu nostryfikacyjnym dokumentację. Dokumentacja przygotowana została prawidłowo i zawiera:

- notarialnie poświadczony odpis dyplomu kandydata nauk DK nr 051229 z dnia 5 marca 2019 r uzyskanego na podstawie decyzji Kolegium Atestacyjnego Ministerstwa Oświaty i Nauki Ukrainy oraz jego notarialne tłumaczenie,
- dyplom ukończenia studiów o specjalności: pedagogika i metody nauczania na poziomie podstawowym, wydany przez Mikołajewski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. W. G. Belinskiego, nadający kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela szkoły podstawowej wraz z poświadczonym notarialnie tłumaczeniem,
- dyplom ukończenia z wyróżnieniem pięcioletniej szkoły muzycznej w klasie fortepianu wraz z poświadczonym notarialnie tłumaczeniem,
- życiorys zawodowy,

- maszynopis dysertacji kandydackiej na temat: Kształtowanie kreatywności u starszych przedszkolaków w ośrodkach rozwoju dziecka w języku ukraińskim,
- autoreferat dysertacji na uzyskanie naukowego stopnia kandydata nauk pedagogicznych wraz z poświadczonym notarialnie przekładem na język polski,
- wykaz dokonań naukowych (publikacji).

W zbiorze przedłożonej obszernej dokumentacji znajduje się kopie poświadczeń dokumentujących przebieg procedury prowadzącej do uzyskania stopnia kandydackiego.

Autorka załączyła także dwie własne publikacje: V. Dykhta-Kirff, **Kształtowanie kreatywności u dzieci w starszym wieku przedszkolnym**. Kijów 2018 oraz V. Dykhta-Kirff, **Dorosły w wychowaniu kreatywnego dziecka**. Kijów 2018.

Przedmiotem postępowania nostryfikacyjnego jest uznanie za równoważny z polskim stopniem doktora nauk w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika, stopnia kandydata nauk pedagogicznych ze specjalności pedagogika przedszkolna wydanego przez Instytut Problemów Wychowania Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych przy Ministerstwie Oświaty i Nauki Ukrainy na podstawie publicznej obrony przeprowadzonej w dniu 26 grudnia 2018 roku.

2. Sylwetka zawodowa kandydatki

Viktoria Dykhta-Kirff urodziła się w 1966 roku w Mikołajowie w Ukrainie. Po ukończeniu szkoły podstawowej podjęła naukę w klasie fortepianu. Kształcenie w szkole muzycznej zakończyła 1985 roku uzyskując dyplom z wyróżnieniem potwierdzający nabycie kompetencji nauczyciela szkoły muzycznej wykonującego funkcję akompaniatora. Następnie podjęła studia wyższe w Państwowym Instytucie Pedagogicznym im. W. G. Bielińskiego w Mikołowie. Tam uzyskała pełne kwalifikacje nauczyciela szkoły podstawowej w specjalności „Pedagogika i metody nauczania na poziomie podstawowym”. Uzyskane kwalifikacje pozwoliły kandydatce podjąć pracę w instytucjach przedszkolnych, w których pełniła różnorodne funkcje w tym: Wychowawcy przedszkola w Białorusi (1987), dyrektora muzycznego w placówkach wychowania przedszkolnego Republiki Białoruś (1988 – 1994), kierownika muzycznego przedszkoli w Kijowie (1994 – 2000 oraz 2014 - 2016), a następnie dyrektor Centrum Rozwoju Dziecka Przedszkolnego w Kijowie (2000 – 2014). Obecnie Viktoria Dykhta-Kirff jest dyrektorem Ośrodka Rozwoju Przedszkolaków). Równoległe z pracą zawodową w latach 2008 – 2012 realizowała kształcenie podyplomowe prowadzone przez Czarnomorski Państwowy Uniwersytet im. Piotra Mogiły w Mikołajewie w zakresie

teorii i metodyki kształcenia zawodowego. W kwietniu 2010 roku Instytut Problemów Edukacyjnych Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy podjął decyzję o przyjęciu tematu dysertacji kandydackiej a we wrześniu 2018 roku Specjalistyczna Rada Naukowa przy Instytucie Problemów Wychowania Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy skierowała dysertację Viktorii Dykhty-Kirff do obrony.

3. Dokonania naukowe kandydatki

Wykazany dorobek naukowy świadczy o utrwalonych zainteresowaniach poznawczych kandydatki. Wykazuje ona osiemnaście publikacji w postaci artykułów (10 artykułów w czasopismach krajowych, 1 artykuł opublikowany za granicą, 4 publikacje w materiałach konferencyjnych) oraz dwu pozycji zwartych, Prace te zostały przygotowane i w większości opublikowane przed obroną dysertacji kandydackiej. Jest to dorobek niemały przynajmniej w wymiarze ilościowym. Znakomita większość wykazanych prac koncentruje się wokół problematyki podjętej i opracowanej w ramach rozprawy kandydackiej to jest analizy pedagogicznych oraz organizacyjnych rozwiązań funkcjonujących w zakresie kształcenia i opieki nad dziećmi przedszkolnymi w Ukrainie. W tym miejscu odstępuję od merytorycznej oceny dostarczonych przez Viktorię Dykhtę-Kirff wydawnictw zwartych bowiem mają one znaczenie pomocnicze w procedurze uznania równoważności dyplomów. Podstawą tego uznania jest jakość dysertacji kandydackiej oraz przebieg i rezultaty jej obrony.

Podstawą uzyskania przez Viktorię Dykhtę-Kirff stopnia kandydata nauk pedagogicznych stała się rozprawa pt.: Kształtowanie kreatywności u starszych przedszkolaków w ośrodkach rozwoju dziecka. Problematykę pracy oceniam jako bardzo ważną i aktualną. Wagi przydaje jej empiryczny charakter, co wzbudza szczególne zainteresowanie pedagogów oraz – jak wolno przypuszczać – nauczycieli praktyków. Owo zainteresowanie wzmacnia jeszcze prezentowana tytułem zapowiedź przedstawienia sposobów rozwijania kreatywności w pracy z małymi dziećmi. Pedagodzy, którzy w swojej pracy podejmują to zadanie kierują się zazwyczaj intuicją, własną pomysłowością, nierzadko metodą prób i błędów. Ciągłe bowiem brak jest praktycznych opracowań wskazanej problematyki.

Oceniana dysertacja to bardzo obszerne, niemal trzystustronicowe opracowanie, którego przygotowanie wymagało ogromnego nakładu pracy. Zawarte tu rozważania podporządkowane są weryfikacji hipotezy o możliwości efektywnego stymulowania kreatywności dzieci przedszkolnych poprzez wykorzystanie specjalnie przygotowanego

programu edukacyjnego. Hipoteza ta oparta jest na silnych przesłankach wywiedzionych z charakterystyki dzieci na wyróżnionym poziomie rozwoju osobowego.

Opiniowana rozprawa posiada typowy dla prac empirycznych układ. Otwiera ją wstęp, w którym autorka uzasadnia wagę i aktualność problematyki oraz wyraziście prezentuje własne zamierzenia badawcze. Następnie syntetycznie prezentuje stan wiedzy z zakresu podjętej problematyki. Ową prezentację strukturyzuje w trzech rozdziałach zatytułowanych kolejno:

1. Kształtowanie kreatywności starszych przedszkolaków jako problem naukowy
2. Charakterystyka aktualnego stanu kształtowania kreatywności starszych przedszkolaków w praktyce pedagogicznej
3. Eksperymentalna weryfikacja efektywności pedagogicznych warunków kształtowania kreatywności starszych przedszkolaków w centrach rozwoju dziecka

Pracę kończą wnioski, wykaz wykorzystanych źródeł oraz załączniki zawierające narzędzia diagnostyczne oraz – co niezwykle cenne – materiały metodyczne ilustrujące dydaktyczne aspekty zrealizowanego eksperymentu.

Odstępuję od szczegółowej charakterystyki treści i rezultatów ocenianej pracy bowiem była ona poddana recenzjom przygotowanym przez pedagogów ukraińskich oraz uzyskała rekomendacje nadesłane przez osiem uniwersytetów pedagogicznych Ukrainy. Swoją ocenę ujmę w postaci kilku konstatacji ogólnych:

- praca pozostaje w zgodzie ze stawianymi tego typu opracowaniom wymaganiami formalnymi;
- wyraźnie określono cele i zamiary badawcze, sformułowano zadania badawcze oraz zaprezentowano metody badań empirycznych;
- przeprowadzono starannie przygotowany eksperyment pedagogiczny – metodę wymagającą dobrej znajomości procedur badawczych;
- dobrano stosunkowo dużą grupę badawczą obejmującą ponad 120 wychowanków objętych działaniami pedagogicznymi realizowanymi przez centra rozwoju dziecka oraz nauczycieli tych wychowanków;
- zastosowano zestaw trafnie dobranych narzędzi badawczych,
- do opracowania rezultatów badań empirycznych wykorzystano różnorodne, w tym dosyć zaawansowane metody opisu i wnioskowania statystycznego;
- kandydatka wykazała się należytym przygotowaniem teoretycznym wyrażającym się wysokim poziomem erudycji oraz zadowalającymi umiejętnościami metodologicznymi;

- bezsporna jest erudycja doktorantki wyrażająca się należywym przyswojeniem bogatego zestawu pozycji bibliograficznych obejmujących w przeważającej mierze monografie oraz rozprawy i artykuły naukowe;
- uzyskane rezultaty posiadają bezsporną wartość dla teorii i praktyki pedagogicznej w tym w szczególności dla pedagogiki twórczości. Szczególnie cenne są sformułowane przez autorkę rekomendacje dla nauczycieli edukacji przedszkolnej.

4. Wniosek końcowy

Zarówno jakość przedłożonej rozprawy kandydackiej jak też przebieg jej obrony przed Specjalistyczną Radą Naukową przy Instytucie Problemów Wychowania Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy w Kijowie odzwierciedlony w załączonym protokole, dowodzą wysokich kryteriów naukowych oraz rzetelności i wnikliwości procedury przyznania Viktorii Dykhcie-Kirff stopnia kandydata nauk pedagogicznych. W konkluzji z pełnym przekonaniem stwierdzam, że stopień kandydata nauk pedagogicznych nadany Viktorii Dykhcie-Kirff przez Instytut Problemów Wychowania Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy w Kijowie może być uznany za równoważny polskiemu stopniowi doktora.

